

ЛІТЕРАТУРА:

1. CYBID V-SIM 4.0. Інструкція користувача: моделювання руху та зіткнень автотранспортних засобів. Краків. 2018. 240 с.
2. Судова інженерно-транспортна експертиза: структура та зміст висновку експерта : практ. poradnik / [авт.-уклад.: Дубонос К. В., Шевцов С. О., Зайцев В. М., Охрименко К. О.] ; М-во внутр. справ України ; Експертна служба МВС України ; Державний наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр МВС України. Київ, 2023. 176 с.

УДК 338

Балко Д. С.
*аспірант Західноукраїнського
національного університету*

Ідентифікація методів оцінки бізнесу в контексті економічної безпеки

В сучасних умовах турбулентності економічних процесів, потреба в оцінці вартості бізнесу та удосконаленні її методичних підходів, безперечно є актуальною. У сучасному світі бізнесу оцінні технології – це могутній засіб формування ефективного функціонування суб'єктів господарювання, спрямованого на максимізацію прибутків і гармонізацію відносин між зацікавленими особами ведення бізнесу. Технології оцінювання бізнесу стають більш затребуваними і в Україні, хоча розвиваються поки що в напрямку використання витратних підходів. Підприємству для зберігання своєї ринкової позиції і забезпечення розвитку необхідно володіти інформацією стосовно рівня економічної безпеки та можливих загроз як внутрішнього, так і зовнішнього середовища.

На основі проведених теоретичних досліджень стверджуємо, що оцінювання бізнесу – це визначення вартості бізнесу як майнового комплексу, здатного приносити прибуток його власникові. При проведенні оціночної експертизи визначається вартість всіх активів компанії: нерухомого майна, машин і устаткування, складських запасів, фінансових вкладень, нематеріальних активів. Крім того, окремо оцінюється ефективність роботи компанії, її колишні, сучасні і майбутні доходи, перспективи розвитку і конкурентне середовище на цьому ринку, а потім оцінювана компанія порівнюється з підприємствами-аналогами. На підставі такого комплексного аналізу реально оцінюють бізнес як майновий комплекс, здатний приносити прибуток.

На нашу думку, процес оцінювання передбачає визначення завдання, збір і аналіз інформації з метою одержання обґрунтованого оцінювання вартості бізнесу. Процес оцінювання бізнесу можна розглядати згідно запропонованої схеми, яка представлена на рис.1. На основі чого можемо констатувати той факт, що етапи оцінювання вартості бізнесу охоплюють всі стадії життєдіяльності підприємства від моменту визначення завдання до

отримання результатів дослідження у формі надання звітної документації. Зазначені етапи дослідження вартості суб'єкта господарювання дають змогу не тільки підтримувати стабільність функціонування, а й вірно сформувати логічну програму стратегічного розвитку бізнесу [1].

Рис. 1. Принципова схема формування оцінки вартості бізнесу:
(E – вартість капіталу; E_o – функція оцінки вартості; F_o – вектор факторів вартості) [2]

Слід зазначити, що процес оцінювання залежить від причин, що його стимулюють, і переслідуваних цілей. При цьому один і той самий об'єкт на одну дату володіє різною вартістю залежно від цілей його оцінювання, і вартість визначається різними методами.

Загалом аналітичні методи в зарубіжній практиці оцінювання бізнесу представлені трьома основними підходами – витратного, порівняльного і дохідного.

1. Витратний підхід – це сукупність методів оцінки вартості об'єкта оцінки, що ґрунтуються на визначенні витрат, необхідних для відновлення або заміщення об'єкта оцінки, з урахуванням його зносу. Оцінка при застосуванні даного підходу є нижньою межею вартості підприємства.

2. Дохідний підхід – це сукупність методів оцінки вартості, що базуються на визначенні очікуваних майбутніх доходів від володіння об'єктом оцінювання. Його основою є принцип очікування, за яким вартість об'єкта визначають як теперішню вартість майбутніх доходів, що впливають із факту володіння цим об'єктом. В існуючій методиці дохідного метода вибір ставки дисконтування багато в чому залежить від того, який грошовий потік розраховується: для усього інвестованого капіталу або лише для власного капіталу.

3. Порівняльний підхід ґрунтується на тому, що суб'єкти на ринку здійснюють угоди купівлі та продажу за аналогією, орієнтуючись на інформацію про схожі угоди. На наш погляд, зазначений підхід є найбільш

достовірним і вірно відображає дійсну ринкову вартість об'єкта оцінювання. Але його застосування є обмеженим і може бути застосованим лише за наявності достатнього обсягу порівняльної та достовірної інформації [2].

У сучасних умовах процес успішного функціонування бізнесу багато в чому залежить від рівня забезпечення їх економічною безпекою. На нашу думку, застосування комплексної оцінки вартості підприємства на основі поєднання витратного (майнового), дохідного та порівняльного (ринкового) методів дозволяє усунути однобічність оцінки, більш реально оцінити вартість бізнесу й отримати надійне інформаційне джерело для її прогнозування з метою прийняття зважених управлінських рішень. Для оцінювання бізнесу доцільно поєднувати дані методики, що дозволить: удосконалити методологію оцінки вартості бізнесу; адекватно оцінити структуру активів відносно ринкових цін; зменшити помилки в прогнозах; оцінити вартість витрат на відновлення підприємства; точно вирахувати дохід підприємства; визначити вартість підприємства в залежності від зміни ставки капіталізації; визначити майбутні доходи в оцінюваній вартості; реальніше оцінити майбутній потенціал підприємства тощо.

Головна мета економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне і максимально ефективне функціонування в цьому періоді і високий потенціал розвитку в майбутньому. Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і фахівці будуть здатні уникнути можливих загроз і ліквідовувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища. В рамках даного дослідження критерієм економічної безпеки підприємства пропонується вважати ринкову вартість бізнесу [3, с. 202].

Отже, узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна відзначити відсутність обґрунтованих досліджень щодо вибору методів оцінки вартості підприємства. Розробка та застосування методичних підходів щодо оцінки поточного рівня вартості бізнесу та визначення впливу цього показника на рівень економічної безпеки підприємств дозволить обґрунтовано приймати господарські рішення та спрогнозувати реакцію показника економічної безпеки на відповідні дії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: *монографія*. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 474 с.
2. Гевко В. Л. Комплексне оцінювання та механізми зміцнення фінансової безпеки системи підприємницьких структур: інформаційно-аналітичний підхід. *Актуальні проблеми правознавства*. Вип. 1(21). 2020. С. 58–64.
3. Sharko V., Radchenko O., Budiaiev M. & Tarasenko O. Cloud technologies in business management. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. 4(39). 294–301.